

Naujausi lietuviški terminų žodynai

JOLANTA GAIVENYTĖ-BUTLER

Lietuvių kalbos institutas

2011 m.

Fonologijos terminai: žodynelis ir mokomosios užduotys: metodinė priemonė / Rima Bakšienė; Lietuvos edukologijos universitetas. Lituanistikos fakultetas. Lietuvių kalbotyros ir komunikacijos katedra. – Vilnius: Edukologija, 2011. – 115, [1] p. – Tiražas 150 egz. – ISBN 978-9955-20-708-5.

Žodynėlyje aiškinami pagrindiniai fonologijos terminai, surinkti pirmiausiai iš A. Girdenio knygos *Teoriniai lietuvių fonologijos pagrindai* (2003), taip pat kitų lietuvių ir užsienio šalių autorių bendrinės kalbos ir tarmių fonologijai skirtų darbų, kalbotyros ir fonologijos žodynų. Leidinys skirtas lituanistinių programų studentams, dėstytojams, kalbos mokslo specialistams, mokytojams ir moksleiviams, susiduriančiams su fonologijos terminija. Žodynėlyje aiškinami terminai suskirstyti pagal šias temas: bendrieji fonologijos dalykai, fonologinių elementų tipai ir funkcijos, fonologinių elementų nustatymas, funkcinės fonemų klasės, fonologinio skiemens struktūra, supersegmentiniai elementai. Temų viduje terminai suskirstyti pagal abėcėlę. Po kiekvienos temos pateikiama fonologijos terminų sampratai ir teorijos dalykams įtvirtinti skirtų užduočių. Aiškinama kai kurių tarptautinių terminų ar jų dėmenų kilmė. Lietuviški terminai sukirčiuoti. Gale įdėta abėcėlinė lietuviškų terminų rodyklė ir svarbesnių terminų rusiškų ir angliškų atitikmenų sąrašas.

Informatikos, kompiuterijos ir telekomunikacijų anglų-lietuvių kalbų žodynas / Valerijonas Žalkauskas. – Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos centras, 2011. – 831, [1] p. – Tiražas 1000 egz. – ISBN 978-5-420-01701-2.

Verčiamajame žodyne pateikta daugiau kaip 33000 angliškų informatikos, kompiuterijos ir telekomunikacijų terminų ir per 38000 jų lietuviškų atitikmenų. Didžioji dalis terminų surinkta iš anksčiau išleistų žodynų. Prie kai kurių svarbesnių terminų skliaustuose įdėti trumpi paaiškinimai. Sandara abėcėlinė lizdinė. Gale įdėta abėcėlinė lizdinė lietuviškų terminų rodyklė. Lietuviški terminai sukirčiuoti. Žodyno aproba: „Valstybinė lietuvių kalbos komisija neprieštaruja“.

Lietuvių–anglų ir anglų–lietuvių psichoanalizės terminų žodynėlis [Elektroninis išteklius] / sudarė Tomas V. Kajokas, Vitalija Mickutė, Birutė Didžiokaitė. – Vilnius: Lietuvos psichoanalizės draugija, 2011. – [http://psichoterapija.org/zodynas].

Verčiamasis žodynėlis skelbiamas Lietuvos psichoanalizės draugijos svetainėje. Jame pateikti svarbiausi, dažniausiai vartojami terminai, surinkti iš įvairių šaltinių. Remtasi anksčiau lietuviškai išleistais verstiniais žodynais – T. Auchter ir L. V. Strauss *Psichoanalizės terminų žodyneliu* (2003) bei S. Fhanér *Psichoanalizės žodynu* (2005). Žodynelio pagrindu tapo J. Laplanche ir J.-B. Pontalis *Glossary. The Vocabulary of Psychoanalysis* (1997). Šį nuolatos papildomą žodyną galima rasti Europos psichoanalizės federacijos (EPF) interneto svetainėje. Kaip pažymima įvade, leidiniu siekta susisteminti kelių dešimtmečių vertimo patirtį ir sunorminti lietuvišką psichoanalizės terminiją. Jis skirtas plačiam skaitytojų ratui: studentams, psichoterapeutams, psichologams, vertėjams. Lietuviški terminai nekirčiuoti. Žodyno aprobatą: „Valstybinė lietuvių kalbos komisija neprieštarauja“.

Lietuvos etnologijos ir antropologijos enciklopedija / sudarytoja Vida Savoniakaitė; [redakcinė kolegija: Petras Kalnius, Irena Regina Merkienė, Vida Savoniakaitė (sud.), Aušra Zabielenė]; Lietuvos istorijos institutas. – Vilnius: Lietuvos istorijos instituto leidykla, 2011. – 516, [1] p. – Tiražas 850 egz. – ISBN 978-9955-847-41-0.

Enciklopediją sudarytoja pristato kaip „įvadą į Lietuvos etnologijos, antropologijos mokslo istoriją“ (p. 8). Leidinį sudaro didelio autorių kolektyvo iš įvairių Lietuvos mokslo tyrimų institutų ir universitetų parengtas 101 straipsnis, aiškinantis etnologijos ir antropologijos sąvokas, atskleidžiantis lietuvių ir Lietuvos etninių mažumų tapatybės bruožus. Kiekvieno straipsnio gale įdėtas literatūros sąrašas. Yra atskiras biografijų skyrius, kur pateikiamos trisdešimt šešios tyrinėtojų biografijos su bibliografiniais duomenimis. Straipsniai išdėstyti pagal abėcėlę. Gale įdėtos asmenvardžių ir dalykinė rodyklės. Enciklopedija skirta mokslo, kultūros ir švietimo institucijų darbuotojams, aukštųjų mokyklų studentams. Leidinys parengtas pagal Lietuvos mokslo tarybos finansuotą projektą *Tautinis identitetas: lokalių bendruomenių lyginamosios perspektyvos globalizacijoje*. Žodyno pratarmėje pateiktos nuorodos į internetinę enciklopedijos versiją – <http://identitetas.mch.mii.lt>, etnologijos istorija.lt. Elektroninėje enciklopedijoje straipsniai suskirstyti pagal temas. Ji iliustruota nuotraukomis, filmais, autentiškais Lietuvos žmonių pasakojimais. Keletas straipsnių išversta į anglų kalbą.

Lietuvos paukščių rūšių sąrašas / sudarytojas Vytautas Jusys. – Kaunas: Lututė, 2011. – 80 p. – Tiražas 1000 egz. – ISBN 978-9955-37-133-5.

Literatūros enciklopedija mokyklai / [sudarytojos Loreta Mačianskaitė, Donata Mitaitė, Dainora Pociūtė-Abukevičienė, Dalia Satkauskytė; redkolegija Aušra Martišiūtė ... [et al.]. – [Vilnius]: Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, [2011]. – 427, [1] p. – Tiražas [3000] egz. – ISBN 978-609-425-047-7 (jr.).

Enciklopedijoje pristatomi ne tik literatūros, bet ir svarbiausi religiniai, istoriniai, filosofiniai, kultūros tekstai nuo Antikos iki XXI a., Lietuvos raštija, kurta lietuvių, lotynų, senąja gudų, lenkų kalbomis, aprašomi lietuvių ir pasaulio literatūros, tautosakos reiškiniai, kultūros epochos, literatūros teorijos sąvokos. Po kai kuriais straipsniais pateikiama bibliografinių nuorodų. Sandara abėcėlinė. Kai kurie terminai sugrupuoti pagal temą. Terminai nekirčiuoti. Užsienio šalių rašytojų pavardės pateikiamos sulietuvintos, šalia nurodoma originali rašyba. Enciklopedija skirta vyresniųjų klasių moksleiviams, mokytojams ir studentams. Aiškinama kai kurių tarptautinių terminų kilmė.

Mokyklinis dailės terminų žodynas: mokymosi priemonė vyresniųjų klasių mokiniams / Elida Ignatavičienė. – [Kaunas]: Ugda, [2011]. – 43, [1] p. – Tiražas [2000] egz. – ISBN 978-609-8051-01-8.

Gausiai iliustruotame žodyne pateikta per 500 vaizduojamosios ir taikomosios dailės terminų. Leidinys skirtas moksleiviams, kurie mokosi dailės, istorijos, dailės istorijos, literatūros, taip pat mokytojams, turizmo srities darbuotojams, visiems besidomintiems dailė. Žodyne apibūdintos įvairios dailės šakos, technikos, darbo įrankiai ir medžiagos, aptarti įvairių laikotarpių meno bruožai, architektūros stiliai, pastatų tipai ir elementai, pristatyti žymiausi pasaulio meno muziejai. Kai kurie terminai paaiškinti plačiau. Sandara abėcėlinė. Šalia tarptautinių terminų įdėti sutrumpinimai, žymintys kalbą, iš kurios žodžiai kilę. Antraštiniai terminai nekirčiuoti.

Penkiakalbis specialiojo ugdymo terminų žodynas [Elektroninis išteklius] / sudarytojas ir atsakomasis redaktorius Juozas Petruševičius; Šiaulių universitetas. Specialiojo ugdymo mokslinis centras. – Šiauliai: Šiaulių universiteto leidykla, [2011]. – 1 elektron. opt. diskas (CD-ROM); 12 cm. – Tiražas [200] egz. – ISBN 978-609-430-059-2.

Žodyne pateikiami lietuviški specialiojo ugdymo terminai ir jų angliški, vokiški, prancūziški ir rusiški atitikmenys. Yra kitų kalbų terminų, prie kurių pateiktas ne lietuviškas atitikmuo, o sąvokos aiškinimas. Nurodytas anglišų terminų tarimas. Žodynas turi terminografinių trūkumų, jame yra kalbos klaidų, netaisyklingų terminų. Lietuviški terminai nekirčiuoti. Įvado, pratarmės ar sandaros aiškinimo nėra. Terminų skaičius nenurodytas. Žodynas skirtas specialiesiems pedagogams, logopedams, surdologams, tifologams, adaptuoto fizinio ugdymo specialistams, kinezite-

rapeutams, sveikatos edukologams, socialiniams pedagogams ir darbuotojams, mirtų specialybių studentams, bendrojo lavinimo mokyklose dirbantiems medikams, psichologams, mokytojams ir aukštųjų mokyklų specialybės kalbų dėstytojams.

Viešosios politikos terminų aiškinamasis žodynas / [sudarytojas Juozas Bagdanavičius]. – Vilnius: [J. Bagdanavičius]: Ciklonas, 2011. – 179, [1] p. – Tiražas 100 egz. – ISBN 978-609-408-217-7.

Leidinyje gan plačiai aiškinami dažniausiai vartojami viešosios politikos terminai. Greta lietuviško termino skliaustuose pateikiamas angliškas atitikmuo. Žodynas skirtas studentams, politikams ir visiems besidomintiems politika. Sandara abėcėlinė. Lietuviški terminai nekirčiuoti. Yra terminografinių trūkumų, kalbos klaidų. Gale įdėta abėcėlinė lietuviškų terminų rodyklė.

Gauta 2012-12-20

Jolanta Gaivenytė-Butler
Lietuvių kalbos institutas
P. Vileišio g. 5, LT-10308 Vilnius
E. paštas jolantagb@lki.lt